

a TOC de XICS

la gralla - tipus de fustes

La gralla és un instrument de vent de la família dels aeròfons oboès, popular i rústic, consistent en un tub de fusta d'uns 34 cms. de llarg i de canonada ampla, curta i cònica que amplifica el so produït per una inxa, o llengüeta de doble canya, i el tramet a l'instrument mintjançant una petita peça de metall anomenada tudell o broquet. El tudell pot ser de metall no fèrric, d'alpaca, plata, etc., i sobre els seu extrem de menor secció s'hi munten les llengüetes. L'extrem de major secció s'introdueix a la gralla.

L'inxa genera un so molt ric en harmònics, la canonada ample fa que aquest so sigui potent, la canonada curta que aquest sigui agut, i la canonada cònica permet a l'instrument octavar. Aquesta inxa es compon de dues làmines de canya unides per un filferro i es munta sobre el tudell. En passar l'aire entre aquestes làmines i a partir d'una certa pressió d'aire, vibren i trameten aquesta vibració a l'aire que circula entre elles, produint el so que tots coneixem.

L'origen de la gralla és dubtós, si bé podem suposar que és de procedència moruna, tant pel tipus de fusta amb què es feien els primers antecedents (banús) com per la semblança entre la gralla i l'instrument típic del Marroc i d'altres països àrabs. A més, podem situar el seu origen en els pastors, en ésser aquest un instrument per tocar en espais oberts i sabuda la destresa d'aquests per treballar la fusta i, concretament, en la fabricació d'instruments de vent.

tenir en compte en la tria d'un instrument musical de fusta és, precisament, el tipus de fusta amb el que s'ha construït. I per a saber escollir el tipus de fusta més adient hem de tenir alguna noció de l'aspecte i de les característiques més destacades de cadascuna de les fustes que s'utilitzen normalment en la confecció, en el nostre cas, de la gralla. Donat que alguns dels meus companys de "bufera" volen aprofitar que s'acosta el temps dels reis màgics d'orient per a demanar-los-hi gralles noves, aquí va aquesta petita contribució per si els fa servei.

Entre les fustes més emprades hi trobem fustes del país i fustes forànies. Entre les del país tenim la de ginjoler, la de boix, la d'olivera, la d'ametller, la de cirerer, i la d'alzina. En quant a les forànies s'usen la fusta de banús, la de granadillo i la de bobinga. És opinió generalitzada que les millors son la de ginjoler i la de banús.

- Ginjoler: És la fusta utilitzada tradicionalment per a construir gralles i la que, sembla ser, produïx un so més interessant. Fusta de color rosat granatós amb aigües suaus. En quant a la seva qualitat, és una fusta estable, molt

tupida, lleument pastosa, amb molt bons acabats. Produïx un so brillant, molt equilibrat i net, ric en harmònics.

- Boix: Fusta de color clar, groguenca i amb aigües suaus. Qualitativament té molt de nervi, és pastosa i dóna molt bons acabats. El seu so és molt brillant i molt net, ric en harmònics aguts.

- Olivera: Té un color clar amb aigües molt vistoses, fosques i irregulars. Personalment, crec que es una de les fustes més boniques per a gralla. Fusta molt tupida i pastosa que dóna molt bons acabats. So brillant i equilibrat, molt net i amb cos.

- Ametller: Color marró trencat amb aigües diluïdes i picadets. Qualitat: Seca, tupida, amb nervi i bons acabats. Dona un so poc brillant, equilibrat, avellutat i net.

- Banús: És una fusta negra amb aigües molt lleus de color grisós. Qualitat i so molt similars als de la fusta de ginjoler. És una fusta molt dura, però això fa que també s'esquerdi fàcilment. Les gralles de banús solen ser més gruixudes i pesen més que les d'altres fustes.

- Granadillo: També és una fusta de color negre, però amb tons granatosos i blau fosc i amb aigües poc vistoses. És molt tupida, pastosa, forta i amb molt bons acabats. El seu so és brillant, equilibrat, molt net i ric en harmònics.

- Bobinga: Fusta de color marró vermellós amb aigües clares i rectes. Qualitativament és forta, amb vetes rectes i amb porus. So sec, equilibrat i net.

Bé, fins aquí la informació que he pogut anar recopilant sobre aquest tema. Un altre dia mirarem de tractar altres aspectes de la gralla i el món graller.

Eduard Giralt
Graller dels Xics de Granollers
La Garriga

Informació extreta de , i del llibre "Nosaltres, els grallers" editat per l'Escola de Grallers de Sitges.

